Redactiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitu!

Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. seu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

**Nr. 210.** **Brașovŭ, Sâmbătă 24 Septemvre (6 Octomvrie)** **1888.**

## Nou abonamentŭ
la
## „GAZETA TRANSILVANIEI“.

**Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.**

### Prețulŭ abonamentului:

**Pentru Austro-Ungaria:**
pe trei lunĭ 3 fl.
pe șése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

**Pentru România și străinătate:**
pe trei lunĭ 10 francĭ,
pe șése lunĭ 20 francĭ,
pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

---

**Brașovŭ,** 23 Septemvrie v.

De curêndŭ „Pesti Naplo“ recomanda noului ministru de instrucțiune *tactŭ*.

Acum ne descopere fóia șovinistică cum înțelege ea „tactulŭ“ din vorbă.

Și fiind-că nu s'a scrisŭ de multŭ de maghiarisare, „P. Naplo“ ne surprinde érășĭ c'unŭ articulŭ șovinisticŭ, în care tractéză despre șansele ce le ofere Ungurilorŭ șoviniștĭ cu „tactŭ“ *„maghiarisarea“*.

Sub acestŭ titlu publică *„Pesti Naplo“* nr. 269 dela 29 Septemvre următorulŭ articulŭ de fondŭ:

„La începutulŭ acestui seculŭ contele Stefanŭ Szechenyi plângêndŭ de durere se văeta, că în Ungaria nu se vorbesce unguresce. Și astăḑĭ, când cetimŭ în raportulŭ societățiĭ Szecsenyi din comitatulŭ Sătmarului, că copii valahĭ în scurte trei lunĭ au învĕțatŭ binișorŭ limba maghiară și astăḑĭ deja vorbescŭ și cântă suficientŭ unguresce, — este cu neputință de-a ne reține sĕ nu vĕrsămŭ lacrimĭ de bucuriă.

Dér cu câtŭ mai puținŭ avemŭ în vedere maghiarisarea cu forța, cu atâtŭ mai multŭ ne stă înaintea ochilorŭ idealulŭ, ca fiecine, care locuesce în Ungaria, sĕ scie unguresce, sĕ vorbéscă unguresce; căcĭ de aicĭ urméză necondiționatŭ, că atuncĭ, când va sci și va vorbi unguresce, *va și sêmți unguresce.* Și orĭ-ce nisuință, orĭ-ce succesŭ, care aduce acestŭ idealŭ mai aprópe de realisare, îlŭ salutămŭ cu sfântă însuflețire. Căcĭ nu cunóscemŭ unŭ meritŭ mai mare ca acela, de a cresce și face Maghiarĭ din aceia, carĭ deși locuescŭ în Ungaria, nu s'au născutŭ ca Maghiarĭ.

Pentru realisarea acestui idealŭ accentuămŭ neîncetatŭ reformele administrative și de justiție, și accentuămŭ cu deosebire premenirea politicei societății. Căcĭ trebue sĕ primimŭ în societatea nóstră pe aceia, carĭ ne întorcŭ fața din motive politice. Pe lângă puterea supremației gintei maghiare avemŭ lipsă numai de blândeță și de sêmțulŭ de dreptate, nu însĕ de îngâmfare și de brutalitate.

Cu bucuriă constatămŭ, că în anii din urmă și societatea a sêmțitŭ acésta. Urmarea suntŭ reuniunile de cultură. Acestora însĕ lĭ-a premersŭ în comitatulŭ Sătmarului societatea Szechenyi, la a căreia înființare și activitate are meritŭ însemnatŭ contele Stefanŭ Karoly. La propunerea lui a încuviințatŭ comitatulŭ Sătmarului acestei societățĭ óre care părticică a aruncului comitatensŭ și acésta a făcutŭ cu putință, ca acéstă societate în câțiva anĭ sĕ dobêndéscă minunate resultate.

Și pe lângă succesŭ trebue sĕ lăudămŭ tactulŭ în acésta societate. Este adevĕratŭ, ce-i dreptŭ, că prin activitatea sa societatea a deșteptatŭ gelosia autorității superióre scolare valache gr.-catolice; dér ea a sciut sĕ evite orĭ-ce ciocnire și totușĭ s'a apropiatŭ de ținta sa. Ea a scintŭ sĕ-șĭ afle apostolii sĕi între învĕțătorii poporalĭ valachĭ și a ajunsŭ prin *cursurile de séră*, ceea ce n'a putută ajunge prin cursurile de ḑi. Ea a cuceritŭ cu armele umanității, a premiatŭ fără corupere, a așteptatŭ bine pentru binefacere.

Și de aceea salutămŭ la acestŭ locŭ societatea Szechenyi a comitatului Sătmarŭ.

Comitatulŭ Sătmarului a sêmțitŭ cea mai frumósă chiămare, care póte însufleți vieța publică și socială a comitatului. Comitatulŭ lui Franciscŭ Kölcsey n'a uitatŭ de trecutulŭ sĕu și nu s'a înspăimântatŭ de greutățile, carĭ stau în cale la începutŭ societății Szechenyi. Și décă într'unŭ singurŭ comitatŭ a putută sĕ dobêndéscă așa de multŭ puterea de activitate a societății, câtŭ de multŭ s'ar pute dobêndi, décă acelașŭ spiritŭ energicŭ și iubire de jertfă s'ar deștepta în vieța publică și socială a întregei țĕrĭ!

Décă în administrațiă ar domni ordine și imparțialitate europénă, décă justiția ar impune prin promptitudine și nepărtinire, décă politica de instrucțiune ar afla mijlócele de a veni mai multŭ în ajutorŭ instrucțiunei poporale și décă mai vêrtosŭ s'ar pute depărta dela relațiile de dare actuala manipulare greóiă și odiulŭ cruḑimei, câtŭ de departe n'amŭ pute ajunge noi pe terenulŭ maghiarisării, fără nicĭ o forță și fără de nicĭ o cotitură.

Totŭ ce a încetățenitŭ societatea Sechenyi a comitatului Sătmarŭ în activitatea ei practică, este corectŭ și salutarŭ. Ajutorarea copiilorŭ, cursurile de séră, bibliotecele ambulante și mai alesŭ *asilurile de copii* suntŭ tóte mijlóce norocite. Și totŭ așa de corectŭ e și principiulŭ fundamentalŭ, că „estradarea cere precauțiune și că la anumite puncte trebue *sĕ așteptămŭ* până ce amŭ câștigatŭ condițiunile prealabile ale asigurării succesului.“ E fórte adevĕratŭ. Și acéstă tactică înțeléptă și prudentă dovedesce, că în comitatulŭ Sătmarului însuflețirea societății Szechenyi nu e focŭ de paie, care 'șĭ aruncă iute flacăra în susŭ și se stinge curêndŭ, ci este munca unei cugetărĭ mature, a căreia logincă este: mergĭ încetŭ ca sĕ poțĭ ajunge departe.

In Ungaria după multele greșelĭ făcute și după multe neajunsurĭ superflue amŭ ajunsŭ deja așa de departe, încâtŭ nicĭ că mai putemŭ vorbi de idealulŭ maghiarisării, fără a fi suspițiunațĭ și acusațĭ de șovinismŭ orĭ de maghiarisare forțată. Cumcă însĕ în privința maghiarisării se póte fără de nicĭ unŭ șovinismŭ și fără de nicĭ o forță nu numai vorbi, dér și lucra, dovedesce esemplulŭ societății Szechenyi. — Și nicĭ că se încetéze vreodată și undeva dorulŭ și nisuința, ca în Ungaria limba maghiară sĕ fiă pe buzele și în inima fiecăruia. Și acei pesimiștĭ înțelepțĭ, carĭ nu începŭ nimicŭ, pentru că la tóte ḑicŭ, că este nerealisabilŭ, sĕ nu se pună nicĭ în calea faptei, ca acei rĕi trădătorĭ, despre carĭ, când agitéză în contra națiunei maghiare și a statului unguresc, nu se póte ḑice că *„nu sciu* ce facŭ.“ Căcĭ o sciu ei fórte bine. Dér nu e cu neputință nicĭ aceea de a paralisa și a încovăia pe aceștia; dér ce-i dreptŭ pentru tréba asta nu e de ajunsŭ societatea. Aicĭ trebue sĕ ajute și guvernulŭ între marginele dreptului și ale legei“.

---

## Visita împĕratului Wilhelm la Viena.

*„Wiener Abendpost“* consacră sosirei împĕratului Wilhelm II unŭ articolŭ simpaticŭ în care ḑice:

Primirea făcută împĕratului va proba că unirea intimă a Austro-Ungariei și Germaniei a întratŭ pe deplinŭ în spiritulŭ populațiunii. Nimenĭ nu mai contestă semnificarea și caracterulŭ inofensivŭ alŭ acestei aliánțe care țintesce numai la mănținerea păcii.

Acéstă alianță a datŭ probele sale ca o alianță centrală pacĭnică, căreia Europa, în timpulŭ unei serii de anĭ, cu tóte că au fostŭ câte-va momente amenințătóre, a datoratŭ mănținerea liniștei. Acéstă alianță nu este ofensivă în privința aceluia care nu voesce decâtŭ propria sa apĕrare.

Etă semnificarea acestei alianțe a Austro-Ungariei, Germaniei și Italiei, acestŭ cordonŭ de amiciție stabilitŭ dela nordŭ la sudŭ ca o întărire în contra orĭ-cărei furtunĭ politice.

Acestei alianțe, care a datŭ păn'acum probe de puterea sa, se va datora pacea și în viitorŭ; o sperămŭ, căcĭ presența ilustrului óspe alŭ casei imperiale este unŭ nou gagiu alŭ acestei păcĭ.

*

Tóte foile *berlinese* constată că împĕratulŭ Wilhelm a fostŭ primitŭ cu bubucuriă de către poporațiunea Vienei. *„Nordd. allg. Ztg.“* rĕspunḑêndŭ lui „Wiener Abendport“ ḑice că salutarea de binevenire ce se face împĕratului Wilhelm prin organele de publicitate austriace întîmpină unŭ ecou însuflețitŭ în tóte colțurile împeriului germanŭ. Alianța de

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(2)

## Cele patru temperamente.

Prelegere umoristică.

Omulŭ cu temperamentŭ sanguinicŭ nu-șĭ numĕră banii nicĭ-odată; și nu scie nicĭ odată câte óre a sunatŭ orologiulŭ, elŭ cantă tóte melodiile nouĕ, însĕ din textŭ nu scie nicĭ-odată de câtŭ cele dintêiu douĕ șirurĭ. Elŭ este în tot-déuna entusiasmatŭ și lipsitŭ de banĭ. Décă naréză vre-o istorióră nicĭ-odată nu lasă ceva afară, însĕ nicĭ nu adauge la ea ceva; după ḑicționarulŭ sĕu „fórte drăgălașŭ“ însemnéză „divinŭ“, și în locŭ „de unŭ restimpŭ“ elŭ ḑice totdéuna „o eternitate“. Elŭ se intereséză atâtŭ de secrete, câtŭ și de țigărĭ; însĕ îndată ce are ocasiune de a vorbi c'unŭ amicŭ, atuncĭ tocmai așa îi este cu neputință de-a păstra secretulŭ, precum îi este cu neputință de-a griji ca sĕ nu i se stingă țigara.

Fiindcă dintre tóte temperamentele, temperamentulŭ sanquinicŭ este celŭ mai fericitŭ, de aceea cei mai mulțĭ suntŭ adepțiĭ acestui temperamentŭ. Intre sanquinicĭ numĕră unŭ fisiologŭ renumitŭ germanŭ mai pe toțĭ copiii și mai pe tóte fetele cele tinere, pe toțĭ pictorii, pe toțĭ preoții, pe toțĭ musicanțiĭ și pe toțĭ actorii; scurtŭ: întregŭ personalulŭ artisticŭ, pe toțĭ negutătorii călĕtorĭ, pe toțĭ bărbierii, chelnĕrii și lacheii; mai departe o mulțime de maimuțe, pe toțĭ cânii, cu esceptiunea mopsului, care este melancolicŭ și cu esceptiunea cânelui ce prinde dihorĭ, care este colericŭ; mai departe veverița, lăcusta, pasĕrele cântărețe, fluturii ș. m. a.

Pe *colericŭ* 'lŭ poțĭ distinge nesmintitŭ de pe cele douĕ nodurĭ marĭ deasupra urechilorŭ. Elŭ posede de regulă ochii băgațĭ afundŭ în capŭ, fălcĭ eșite înainte, pĕrŭ sburlitŭ și sprêncene stufóse, în genere o cravată țepĕnă și unŭ gulerŭ țépĕnŭ ne'ndoitŭ.

Elŭ este unŭ aristocratŭ născutŭ, décă pășesce ca unŭ amicŭ alŭ libertății, atuncĭ acésta se întêmplă întotdéuna în contra superiorilorŭ sĕi; însĕ totușĭ respectéză și la supușii sĕi voia liberă, cât timpŭ ea nu se împotrivesce voiei sale proprie, căcĭ voința sa trebue sĕ o scótă la capĕtŭ orĭ și ce arŭ costa.

Colericulŭ are multe lucrurĭ comune cu mașina de vaporŭ; asemenea acesteia, elŭ merge întotdéuna înainte; tocmai așa ca și mașina, elŭ răpesce mulțimea cu sine, tocmai ca și ea împrăștiă scântei și fumŭ; elŭ póte ca și acésta exploda și merge cale óblă ca și acésta; însĕ odată eșitŭ din ogășii, se duce, ca și mașina, de-a valma.

Elŭ nu sufere nicĭ o contraḑicere și nicĭodată nu se lasă a fi tiranisatŭ decâtŭ numai de nevastă-sa. Elŭ îșĭ ține cuvêntulŭ ca și unŭ *grand spaniolŭ* și vrednicia sa șĭ-o păstréză întocmai cum îșĭ păstreză unŭ membru alŭ bureaucrației prusiane sublimitatea sa oficială. Elŭ nicĭodată nu dă pré mulțĭ și nicĭ pré puținĭ banĭ, precum nicĭ pré multe nicĭ pré puține bătăi. Urăsce ceaiulŭ precum și petrecerile ce se facŭ după masa la care s'a sĕvêrșitŭ ceaiulŭ, elŭ bea vinarsurĭ curate, înjură și merge la vênatŭ.

Prelegerile sale șĭ-le ține în tonŭ înaltŭ. Décă este musicantŭ, atuncĭ elŭ cântă basso și tractéză pianulŭ ca și unŭ faurŭ ileulŭ sĕu. Intre colericĭ se numĕră toțĭ Turcii, Spaniolii și Corsicanii; toțĭ cocoșii bĕtăușĭ, atâtŭ acei ce suntŭ în serviciulŭ statului, câtŭ și cei din pădurĭ și de pe lângă drumurile de țéră; toțĭ medicii și găḑii, toțĭ îngrijitorii de bolnavĭ și de aresturĭ, toțĭ jurnaliștii și polițiștii, tóte animalele răpitóre dela leu începêndŭ până la ariciu; în fine poporulŭ berbecilorŭ, alŭ țapilorŭ, alŭ curcanilorŭ, alŭ năgațilorŭ (pasĕre), alŭ vĕspilorŭ, scalilorŭ (pesce) ș. a.

Pe melancolicŭ îlŭ cunoscĭ încă de departe de pe mersulŭ celŭ încetŭ și de pe spinarea cea gârbovă. Décă vine mai aprópe, atuncĭ descoperĭ de regulă unŭ nasŭ, a cărui mărime întrece mĕsura obicĭnuită. Chiar așa de bătĕtóre la ochĭ este și fața lui, mai că ar trebui sĕ credĭ, că are în continuu durere de

pace germano-austro-ungară a devenitŭ a devenitŭ o dorinţă a inimei naţiunilorŭ, o parte integrantă a credeului lorŭ internaţionalŭ....

Raportorii speciali germani laudă ţinuta trupelorŭ austriace, cari au defilatŭ dinaintea împĕratului germanŭ dicêndŭ că ele se potŭ egala cu cele mai bune regimente prusiane.

## Manevrele în România.

Étă ce se raportéză din Galaţi în privinţa manevrelorŭ armatei române din anulŭ, acesta ce s'au ţinutŭ pe teritoriulŭ dintre Focşani şi Galaţi:

In ḑiua de 26 curentŭ s'a făcutŭ manevra de luptă între brigada X-a (cu centrulŭ de reşedinţă în Galaţi) şi divisia de Focşani la 9 jum. óre pe câmpia dintre comuna Tudorŭ Vladimirescu şi Nămolósa. Brigada a X-a a fostŭ comandată de d. Colonelŭ Cotruţŭ şi divisia de d. generalŭ Pilatŭ. Asistenţi au fostŭ consulii generali din Galaţi: alŭ Franciei, alŭ Italiei, alŭ Turciei şi domnulŭ Verona mare proprietarŭ de aici.

Lupta a ţinutŭ 2 şi jum. óre şi a fostŭ crâncenă la flanculŭ stîngŭ alŭ inimicului, ce era representatŭ pri divisia de Focşani. Ca sĕ nu se întêmple confusiune, inimiculŭ purta în locŭ de pană şi pamponŭ o ramură de stejarŭ. Brigada X, ce trebuia sĕ respingă pe inimicŭ, a isbutitŭ pe tótă linia mai alesŭ în susţinerea şarjei cavaleriei inimicului.

D-lŭ Generalŭ Radovici, comandantulŭ corpului alŭ III-lea de armată, a rĕmasŭ forte satisfăcutŭ. Consulii s'au esprimatŭ: *„Armata română merită sĕ fiă pusă între cele dintâiu din Europa.“* După manevră d. Verona proprietarulŭ localŭ a datŭ unŭ banchetŭ oficerilorŭ superiori.

In ḑiua de 17 trebuia sĕ se facă revista şi defilarea generală, dér nu s'a făcutŭ din causa timpului ploiosŭ. La 8 jum. s'a datŭ ordinulŭ de desconcentrare şi după gustare corpurile plecară sub conducerea ofiţerilorŭ fiă-care pe la reşedinţele lorŭ. In fine Maj. Sa Regele a primitŭ la intrarea în oraşulŭ Ploesci defilare armatei, care a făcutŭ manevre lângă Câmpina şi Băicoi.

După defilare a fostŭ unŭ prândŭ, apoi s'a datŭ ordinŭ de desconcentrare.

# SCIRILE ḐILEI.

Ca şi la plecarea sa, confratele nostru *Stefanŭ Bobancu* a fostŭ salutatŭ la sosire aseră la 10 óre în gara din Braşovŭ cu multă însufleţire de unŭ publicŭ numĕrosŭ din tóte clasele societăţii române din Braşovŭ. In numele celorŭ de faţă, cari i-au eşitŭ înainte, l'a bineventatŭ d-lŭ advocatŭ *Lengerŭ* cu cuvinte căldurose şi simpatice, cari au fostŭ urmate de sgomotóse „sĕ trăiescă“. D-lŭ Bobancu adêncŭ emoţionatŭ a rĕspunsŭ, că se întórce din închisóre mai tare şi mai forte în credinţele şi speranţele ce le nutresce pentru binele şi propăşirea neamului românescŭ. D-şóra *Elena B. Popovici* a adresatŭ apoi câteva cuvinte de recunoscinţa ce o sêmtŭ şi Româncele pentru suferinţele ce le-a suportatŭ d-lŭ Bobancu în împlinirea datoriei sale naţionale şi ca semnŭ alŭ acestei recunoscinţe i-a predatŭ unŭ frumosŭ buchetŭ de flori. Confratele nostru a mulţămitŭ fórte mişcatŭ de acestŭ darŭ, care denotă nobleţa inimei damelorŭ românn. După acésta d-lŭ Bobancu a fostŭ condusŭ de toţi cei de faţă cu trăsurile, cari formau unŭ lungŭ şirŭ, până la locuinţa sa. Am observatŭ cu bucuriă între cei ce l'au întêmpinatŭ şi mulţi fruntaşi din poporulŭ Scheianŭ şi Braşovechianŭ.

***

„România Liberă“ spune, că d. T. *Nica,* advocatŭ, a fostŭ numitŭ de M. S. Impĕratulŭ Austro-Ungariei *cavalerŭ alŭ ordinului Franciscŭ Iosifŭ,* pentru apĕrarea gratuită, în cursŭ de 10 ani, a supuşilorŭ austro-ungari lipsiţi de mijlóce.

***

La gimnasiulŭ superiorŭ ort. or. din Suceava s'au înscrisŭ la începutulŭ anului acestuia *375 elevi.*

***

Cetimŭ în România: „Aséră, la representaţia dela teatrul naţionalŭ, s'a făcutŭ d-şórei Teodorini după cântarea ariei spaniole *Bolero* o adevĕrată ovaţiune. Publiculŭ entusiasmatŭ cerŭ divei sĕ cânte şi o bucată românéscă. Celebra artistă cântă romanţa *„Unde eşti?“* I s'a oferitŭ mai multe coróne de flori dintre care una în formă de *liră* alcătuită din trandafiri albi, mărgăritari şi porumbiţe, ér alta de flori de salcâmŭ. Duminecă e ultima representaţiă, se va cânta *Traviata*“.

***

In 16 Septemvre a. c. s'a dificultat unŭ geamantanŭ mare la gara din *Varşovia* fiindcă nu era adresatŭ cum se cade. S'a deschisŭ îndată, după regulamentulŭ drumurilorŭ de ferŭ rusesci. Deschiderea s'a făcutŭ în presenţa unui sergentŭ de gendarmeriă. Mirarea celorŭ de faţă fŭ mare, când aflară învĕlitŭ în o mulţime de cârpe cadavrul unei femei frumóse ca de vre-o 30 de ani, îmbrăcată în haine fine, cu cercei de briliantŭ şi cu brăţare de aurŭ la mână. Mórta era tunsă după datina studentelorŭ rusesci. S'a constatatŭ, că a fostŭ sugrumată cu forţa. S'a recunoscutŭ în fine că asasinata este fica unui comerciantŭ Ieliona Ivanovna Şarşavina, care a statŭ în serviciulŭ poliţiei. Se crede că omorulŭ a fostŭ sĕvêrşitŭ de nihilişti; poliţia din Varşovia a şi arestatŭ până acuma 40 persóne suspiţionându-le că au luatŭ parte la acestŭ omorŭ.

## Corespondenţa „Gazetei Transilvaniei.“

**Sibiiu, 30 Septemvre 1888.**

*Afacerea alegerei ilegale de jude comunalŭ în Săbadŭ.* Onorabililorŭ cetitori ai „Gazetei Transilv.“ le este cunoscută alegerea ilegală de jude comunalŭ, întêmplată în Săbadŭ la începutulŭ lui Februariu a. c. Câte-va ḑile înainte de sĕvîrşirea acestei alegeri se vorbea printre locuitorii din Săbadŭ, că uniculŭ Evreu ce se află în în acéstă comună, cu numele Izrael Samuel, speréză sĕ fiă alesŭ jude comunalŭ.

In ḑiua alegerei solgăbirĕulŭ a pusŭ în candidaţiă 3 individi, între cari 2 Români şi unŭ Evreu. Dintre Români unulŭ a funcţionatŭ vre-o 16 ani ca notarŭ comunalŭ, ér alŭ 2-lea a funcţionatŭ asemenea mai mulţi ani ca învĕţătorŭ; amêndoi Românii suntŭ ómeni cu nume nepătatŭ şi cu avere. Alŭ 3-lea candidatŭ, Evreulŭ Izrael Samuel, e necunoscutŭ şi nu are avere.

Dintre sătenii adunaţi la alegere solgăbirĕulŭ chiemă pe representaţii comunei într'o odae laterală şi acolo, încă înainte de ce arŭ fi întratŭ toţi în odae, spre mai marea surprindere a tuturorŭ le anunţă pe jidanulŭ ca nou „alesulŭ“ jude.

La loculŭ acesta îmi aducŭ aminte de povestea omului, care după ce a lăsatŭ sĕ 'i se aducă din turmă 2 miei, unulŭ albŭ şi altulŭ negru, 'i puse 'naintea unui prietenŭ alŭ sĕu dicêndu-i: „eu îţi dăruescŭ din aceşti 2 miei unulŭ ţie, alegeţi care-ţi place, dér pe celŭ albŭ nu ţi-lŭ dau.“

Aşa li-s'a întêmplatŭ şi Românilorŭ din Săbadŭ, au festŭ întrebaţi pe care dintre candidaţi ilŭ alegŭ, dér înainte de a rĕspunde au fostŭ „dăruiţi“ cu Jidanulŭ.

D-lŭ preotŭ localŭ, care încă fusese de faţă, poftitŭ fiindŭ a subscrie actulŭ de alegere, a refusatŭ subscrierea, sub cuvêntŭ că „alegerea“ nu s'a făcutŭ amĕsuratŭ prescriselorŭ legei. Săbădenii au insinuatŭ recursŭ la oficiulŭ comitatensŭ. Acestŭ recursŭ s'a decisŭ numai după 4 luni şi în *defavorulŭ* locuitorilorŭ. Se vorbesce că în timpulŭ acesta Jidanulŭ sĕ se fi datŭ pe lângă unii dintre cei subscrişi în recursŭ, amăgindu-i ca la casŭ când dela oficiulŭ comitatensŭ li-ar veni rĕspunsŭ negativŭ, sĕ nu mai apeleze la forurile mai înalte, ceea ce i-a şi succesŭ.

Las' că s'a făcutŭ şi în casulŭ de faţă o nedreptate strigătóre la ceriu, dér vorba e, că ce garanţiă au banii de dare, în sumă de câte-o 1000—2000 fl, ce se adună în mâna jidanului, care nu are nici o cauţiune? *T.*

## Representaţiune în afacerea rĕscumpărării regaliilorŭ.

(Urmare.)

A doua scădere, pe care ne ţinemŭ datori a o accentua, este aceea, că se plănuesce a se subtrage 20 % din venitulŭ dreptului de cârcĭmăritŭ sub titlulŭ de spese de manipulaţiă şi a se capitalisa numai 80%, computate fiindŭ ca interese de 5% ale capitalului. Acéstă subtragere este atâtŭ de arbitrară, încâtŭ faţă cu dînsa este superfluu a aduce argumente obiective.

Subtragerea speselorŭ de manipulaţiă la capitalisarea unui venitŭ, numai atunci este îndreptăţită şi corectă, décă se iau de basă datele venitului brutŭ şi décă prin urmare din venitulŭ brutŭ este a se căuta venitulŭ curatŭ. Aici preste totŭ nu obvine acestŭ casŭ, pentru-că după art. de lege XXVI §. 6 din 1868 venitulŭ declaratŭ sub contribuţiă nu este venitŭ brutŭ, ci venitŭ curatŭ. Aşadéră venitulŭ, din care proiectulŭ voesce sĕ subtragă 20%, este astfelŭ de venitŭ scutitŭ de ori-ce felŭ de sarcini, încâtŭ dintr'însulŭ absolute nu se potŭ face nici unŭ felŭ de subtrageri. Mai considerândŭ şi acea împregiurare, că s'a luatŭ unŭ periodŭ de 5 ani la stabilirea mediei venitului, la acéstă mediă s'au consideratŭ deja tóte eventualităţile, care potŭ micşora venitulŭ şi aşa din acestŭ venitŭ mijlociu ;a face subtrageri este procedură arbitrară, ér nu basată pe calculare.

In motivarea proiectului se vede, că a şi simţitŭ înaltulŭ guvernŭ, că titlulŭ de spese de manipulaţiă nu motivéză de ajunsŭ subtragerea de 20%, şi din acéstă causă de o parte s'a provocatŭ la aceea, că dreptulŭ regalŭ este de acela, pentru care nici odată nu se plătesce desdaunare deplină, de alta susţine, că capitalulŭ statoritŭ cu subtragere de 20% corespunde valorii de circulaţiune a drepturilorŭ regale.

Ce se ţine de provocarea la istoria altorŭ ţeri, acestŭ argumentŭ în tótă onórea ilŭ punemŭ la o parte; pentru-că décă am merge după analogii istorice, uşorŭ ar puté căpĕta poftă majoritatea cea mare a ţĕrii, care nu are drepturi regale, sĕ ştérgă drepturile regale, după exemplulŭ cutărui statŭ străinŭ, fără nici o desdaunare.

Ce se ţine de provocarea la valórea de circulaţiune, în acéstă privinţă pe basa studielorŭ nóstre proprii putemŭ susţiné chiar contrarulŭ dela ceea ce susţine înaltulŭ guvernŭ în motivarea sa. Adevĕratŭ este, că la noi abia póte fi vorba de valórea de circulaţiă a regaliilorŭ într'altŭ locŭ, decâtŭ la regaliile vêndute de erarulŭ regescŭ pe calea licitaţiunii, dintre care relativŭ la câteva, după conspectele alăturate sub 2·/., preţulŭ de cumpĕrare represintă o valóre cu multŭ mai mare decâtŭ aceea, care voesce sĕ li-o dea proiectulŭ.

Relativŭ la drepturile regale ale privaţilorŭ, abia se póte vorbi de valóre de circulaţiă, după-ce în părţile ardelene de câţiva ani mai nu s'au întêmplatŭ asemenea vênḑĕri, şi décă s'au întêmplatŭ, vênḑĕtorii au fostŭ mai cu sémă proprietari ruinaţi, în ale cărorŭ afaceri nu s'au pututŭ desvolta regulele ordinare ale circulaţiunii.

Dér afară de aceea merită atenţiune şi nesiguranţa, care s'a rĕspânditŭ de ani de ḑile, în urma enunciaţiunilorŭ întunecate ale cercurilorŭ competente despre sórtea viitóre a regaliilorŭ şi care este una dintre causele, din care regaliile ca o avere lucrativă şi sigură nu s'au pututŭ desvolta în modŭ de sine stătătorŭ, ci în mare parte au rĕmasŭ încă totŭ legate de proprietatea de pământŭ.

După tóte acestea subtragerea de 20% din venitŭ, fiă ca spese de manipulaţiă, fiă ca analogiă istorică, fiă pe basa pretinsei valori de circulaţiă, nu póte sta, ci fiindŭ nemotivată noi ne rugămŭ a o părăsi şi a se plăti dreptŭ desdaunare suma de 20 ori luată a venitului curatŭ.

Afară de aceste două scăderi principale, proiectele de lege mai conţinŭ numĕróse puncte, a cărorŭ modificare noi o credemŭ necesară, dér a întra în detaiurile acestora, nu ne ţinemŭ de datorinţă, ci numai în liniamente generale ne luămŭ voiă a recomanda atenţiunii înaltului guvernŭ următórele observări:

La calcularea mediei venitului drepturilorŭ de cârcĭmăritŭ de aceea s'au luatŭ de basă veniturile anilorŭ 1882-1886, pentru că a existatŭ temerea, că punêndu-se în 1887 şi 1888 la ordinea ḑilei rĕscumpĕrarea regaliilorŭ, unii dintre proprietari vorŭ declara sub contribuţiă venituri exagerate.

Acéstă temere noi, ce e dreptŭ, nu o împărtăşimŭ, dér ne supunemŭ ciclului statoritŭ ca unei regule generale; dér nu putemŭ a nu recomanda considerarea după meritŭ a unorŭ excepţiuni.

Acestea suntŭ d. e. oraşele, fundaţiunile de umanitate, biserile şi alte cor-

---

măsele. Elŭ nu se încrede în ómeni şi este reservatŭ, ori ce banŭ ilŭ întórce mai ântêiu de vre-o câteva ori în mână înainte de ce-lŭ dă, şi fiăce cuvêntŭ ilŭ întórce şi'lŭ sucesce în gură mai nainte de ce-lŭ esprimă. Elŭ este prepuelnicŭ faţă de orice descriere; décă rîde cineva atunci elŭ e de părere, că pe elŭ ilŭ rîde, cu greu poţi ḑice ceva, ce sĕ nu-o pótă lua dreptŭ atacŭ. Elŭ meditéză cu fundamentŭ asupra fiăcărui lucru şi are acea înclinare periculósă de a medita asupra filosofiei lui Hegel şi a afla *perpetuum mobile.* Elŭ este prevĕḑĕtorŭ din sémă afară; décă se duce la oraşŭ sĕ lipsesce tare de case, ca nu cumva sĕ-i cadă pe capŭ vre-o ţiglă de pe coperişe, şi după ce s'a pusŭ séra în patŭ sĕ se culce, se scólă încă de vre-o trei ori, ca sĕ se convingă, că în adevĕrŭ închisă este uşa ori ba?

Décă are bani, atunci viséză în tóte nopţile că banii îi s'au furatŭ, şi décă are femeiă, crede că totŭ trecĕtoriulŭ este drăguţulŭ ei secretŭ. Ca inimicŭ elŭ este neîmpăcatŭ şi ca amicŭ fidelŭ în veci; amiculŭ sĕu trebue însĕ sĕ-lŭ tracteze ca pe unŭ ou crudŭ, décă nu cumva voesce sĕ fiă în modŭ constantŭ ofensatŭ şi în veci nebăgatŭ în sémă.

Cu privire la luarea decisiunilorŭ elŭ este nehotărîtŭ, însĕ este încăpăţinatŭ când e vorba de a le duce în deplinire. Elŭ nu este amicŭ alŭ splendórei, despreţuesce joculŭ, strănută, ia medicina ca şi pânea de tóte ḑilele şi crede în cobiri, câteodată şi în năluci.

Cu puţine escepţiuni între melancolici se numĕră toţi eroii imaginaţi din romane; asemenea în genere tóte fetele bĕtrâne şi în deosebi guvernantele; mai departe toţi jucătorii de şacŭ, studenţii cu semestrele nenumĕrate, oficerii, mai departe toţi genii uitaţi, pluralitatea cea mare a amploiaţilorŭ flămânḑi şi mai alesŭ învĕţătorii. Melancolici hotărîţi suntŭ şi mopsulŭ, marmotulŭ, sobolulŭ, liliaculŭ, buha ş. a.

(Va urma.)

porațiunĭ obligate a da rațiocinii publice, fața cu care nu există temerea, că vorŭ face declarațiunĭ exagerate, căcĭ ele exploatéză drepturile legale totdéuna pe lângă acte publice și vrednice de credință. După ce avemŭ cunoscință sigură, că chiar regaliile acestorŭ corporațiunĭ arată în aceștĭ din urmă doi anĭ o urcare considerabilă, de ale cărei favorurĭ preste totŭ nu este echitabilŭ a le lipsi, din acéstă causă fața cu acestea corporațiunĭ ar fi la locŭ a se lua de basă a rĕscumpĕrării media venitului curatŭ din cei din urmă 5 anĭ, adecă dela 1884—1888.

Suntŭ mai departe în Transilvania orașe, cum este și Turda Chezdi-Oșorheiulŭ unde dreptulŭ de cârcĭmăritŭ n'a fostŭ alŭ tuturorŭ locuitorilorŭ ci numai a unei clase dintre cetățenĭ, care dreptŭ d. e. în Turda numai prelângă plătirea taxei de întabulare se putea câștiga, fără ca venitulŭ pusŭ sub contribuțiă după acestŭ dreptŭ sĕ fi fostŭ declaratŭ vreodată.

In asemĕnea casurĭ ștergerea dreptului existentŭ fără desdaunare, preste totŭ nu ar fi îndreptățitŭ. Spre resolvarea acestei cestiunĭ nu voimŭ sĕ facemŭ propunerĭ hotărîte, dér am credutŭ eă este necesarŭ sĕ o amintimŭ spre studiere și resolvare corespundĕtóre.

Și aceea trebue sĕ recunóscemŭ, că proiectulŭ de desdaunare la §. 3, în modificarea propusă de noi mai susŭ, la nicĭ unŭ casŭ nu va fi numai o simplă problemă aritmetică, ci în privința cumpănirii documentelorŭ va fi necesară o lucrare judecătoréscă esențială și meritorice.

Acestei misiunĭ organele amintite în proiectŭ abia vorŭ puté corespunde și organisarea și cerculŭ lorŭ de activitate vorŭ trebuì supuse unei schimbărĭ esențiale și cu deosebire ar fi a se cumpănì, că óre sentința ultimă în acéstă materiă n'ar fi bine sĕ se iee de pe umerii Excelenței Sale d-lui ministru de finance și sĕ se transpună la judecătoria financiară supremă, care este prevĕdută cu garanții judecătorescĭ și este instituită tocmai pentru resolvarea cestiunilorŭ de controversă între erarŭ și partidele private.

In sfîrșitŭ mai amintimŭ aceea, că în privința dreptului de cârcĭmăritŭ în părțile ardelene este cestiune neresolvată aceea, că în comitate se exercită într'o parte a anului dreptulŭ de cârcĭmăritŭ prin foștii iobagĭ, ér în ținuturile sĕcuescĭ și săsescĭ se exercită în întregŭ decursulŭ anului de către toțĭ locuitorii liberĭ ai comunelorŭ; este acum întrebarea, că dreptulŭ acesta este alŭ comunelorŭ politice séu alŭ singuraticilorŭ locuitórĭ?

Resolvirea acestei cestiunĭ prin legislațiune fórte potrivitŭ s'ar fi pututŭ așeḑa în cerculŭ proiectelorŭ, de care este vorba, și noi, ca societate economică, suntemŭ de părere și dorimŭ ca desdaunările ce se vorŭ plătì pentru dreptulŭ de cârcĭmăritŭ alŭ comunelorŭ sĕ se enunțe ca avere neatacabilă și nedivisibilă a comunelorŭ, și venitele acestora asigurându-se pe séma comunelorŭ, sĕ facă posibilă crearea unui capitalŭ, care cu creditulŭ sĕu sĕ servéscă de basă la instituțiunile ce se vorŭ intemeia în folosulŭ agriculturii.

(Representațiunea pórtă data 17 Sept. 1888 și e subscrisă de președintele și secretarulŭ societății de agricultură din Ardélŭ.)

## Dela camera comercială.

*Liferare de traverse.* Pentru asigurarea liferației de 21,000 bucățĭ traverse de stejarŭ de mijlocŭ de prima calitate pentru linia drumului de ferŭ Noua-Gradisca-Brod direcțiunea drumurilorŭ ferate reg. ung. de statŭ a publicatŭ o nouă pertractractare de oferte pentru ḑiua de 16 Octomvre a. c. Publicațiunea se póte vedé în biroulŭ camerei comerciale și industriale din Brașovŭ.

*Liferare de pâne și de ovĕsŭ.* Intendența c. r. a corpului 12 a trimisŭ camerei comerciale și de industriă din Brașovŭ mai multe esemplare ale publicațiunilorŭ privitóre la asigurarea provisiunilorŭ de pâne și de ovĕsŭ în districtulŭ corpului de armată. Aceste publicațiunĭ se potŭ vedé în biroulŭ numitei camere. Se vorbesce, că licitațiunile se vorŭ ține în intervalulŭ dela 15 Octomvre până la 29 Octomvre a. c.

## Literatură.

**Higiena poporală** cu privire la Sătenulŭ românŭ, de Dr. *G. Vuia*, medicŭ curantŭ la Băile-Herculane (Mehadia), fostŭ profesorŭ de higienă. Cu figurĭ în textŭ. Carte aprobată de Ministeriul ungurescŭ de culte și instrucțiune și de Ministeriulŭ românŭ de culte și instrucțiune publică ca manualŭ pentru scólele medii; recomandată prin cercular de autoritățile române bisericescĭ din Sibiiu, Blașŭ, Aradŭ, Lugoșŭ și Caransebeșŭ. *Edițiunea 2*-a, revĕḑută și înmulțită. Proprietatea autorului. Prețulŭ 1 fl. — Lei 2.50. — Formatŭ 8⁰ de 152 pag. — Titlulŭ acestei cărțĭ, precum și împrejurarea, că a trebuitŭ sĕ se scóță a 2-a edițiune, esprimă în deajunsŭ valórea netăgăduită a acestei cărțĭ. D-lŭ Dr. G. Vuia s'a interesatŭ cu deosebită bunăvoință de obiceiurile și modulŭ de viețuire a țĕranului românŭ, făcĕndŭ călĕtorii atâtŭ aicĭ, câtŭ și în România, studiândŭ cu deamĕruntulŭ starea țĕranului românŭ și opulŭ de față a d-lui Dr. Vuia cuprinde tocmai resultatulŭ acestorŭ studiurĭ.

## Inmormêntarea d-rei B. P. Hașdĕu.

Studentulŭ de litere și de filosofiă d. Const. Calmuschi publică în „*Epoca*" următórea frumósă descriere a acestei înmormêntărĭ:

Erĭ pe la orele 2 p. m. s'a sĕvîrșitŭ înmormêntarea d-șórei Iulia B. P. Hașdeu.

Casa micuță modestă a eminentului și neobositului literatŭ era peste totŭ înbrăcată în negru, afară de camera mortuară, tótă în albŭ, în care pe unŭ catafalcŭ înconjuratŭ de florĭ sta nemișcată și rece candida fecióră, în vestminte de mirésă.

Mulțĭ din ómenii de sciință și litere ai societății Bucureșcene, parte din profesorii universității, ai liceilorŭ și gimnasiilorŭ, toțĭ studenții facultăței de litere aflătorĭ în capitală, și unŭ publicŭ fórte numerosŭ cu o vĕdită durere în sufletŭ venise sĕ console părinții d-rei Hașdĕu, care personificau durerea neconsolabilă.

Unŭ mare numĕrŭ de coróne acopereu catafalculŭ și cosciugulŭ celei pentru care nu erau de ajunsŭ lacrĕmĭ spre a o plânge. Sĕ destingeu: a grupului de la „Revista Nouă," de rose albe înbobocite, a familiei Novianŭ de rose cremŭ înbobocite, a societăței studenților Universitarĭ „Unirea" de camelii, așeḑată chiar la capulŭ multŭ regretatei lorŭ colegă de studii și de gândire, a funcționarilorŭ dela Archiva Statului, a d relorŭ Bilcescu, Constanța Bârsanŭ, Matilda Sfetescu, Florica Zahărescu, colege de ale defunctei, familiei Manliu, Laurianŭ, mai tóte de florĭ albe, și pe urmă unŭ mare numĕrŭ de alte coróne mai micĭ de florĭ naturale și artificiale.

Corpulŭ d-rei Hașdeu fù scosŭ din camera mortuară și dusŭ până la driculŭ înbrăcatŭ totŭ în albŭ și decoratŭ cu florĭ și ghirlande de dd. studențĭ Herescu, S. Predescu, Vernescu, Cernescu, Lupu și Lugoșianu.

In fața bisericei Michaiu Vodă se oficià serviciulŭ divinŭ de P. S. Vicarulŭ Mitropoliei, înconjuratŭ de unŭ numĕrosŭ clerŭ. După acésta d. Momuianŭ, dela arhiva Statului, printr'unŭ discursŭ interesantŭ mai multŭ prin fondulŭ vorbitorŭ de sine însuși, și mai de locŭ prin formă, făcù biografia d-rei Hașdeu, relevândŭ talentele sale deosebite, meritele dreptŭ capitulate și calitățile inconparabile ale celei, care aḑĭ ne ḑice unŭ eternŭ adio.

Coortegiulŭ punĕndu-se apoi în mișcare, însoțitŭ de numĕrosulŭ publicŭ și de unŭ lungŭ șirŭ de trăsurĭ, străbătù strada Michaiu Vodă, calea Victoriei, strada Clemenței, strada Colței, și întră în Bulevardulŭ Academiei. Durerea nemângăiațilorŭ părințĭ, regretulŭ de mórtea celei despre care abia putemŭ ḑice că a trăitŭ, făceau sĕ isvoréscă lacrimĭ în ochii tuturorŭ.

Cortegiulŭ se oprì în fața Universității, care deschise porțile sale largĭ, înaintea acelei pe care spera s'o vedă de pe catedrele sale discutândŭ și elucidândŭ speculațiunile și misterele filosofiei și ale literaturei.

Aicĭ d. Gionŭ ținù unŭ discursŭ de o frumsețĕ sclipitóre, produsŭ de o adêncă impresiune în lumea gândurilorŭ sale, și care ar puté face o pagină admirabilă în „Revista Nouă" în numele căreia vorbì.

După d-sa d. Lupu, absolventŭ de facultate, în numele tuturorŭ colegilorŭ sĕi dela litere, arată durerea de care suntŭ cuprinșĭ toțĭ la auḑulŭ neașteptatei morțĭ a celei, cu care fără s'o cunóscă se întêlneau în idealulŭ și gândurile lorŭ.

Cortegiulŭ se puse apoi în mișcare spre cimitirulŭ Șerbanŭ-Vodă. Sórele, care nu se arătase multŭ erĭ, la pogorîrea în mormêntŭ, trimise nisce raḑe furișate și perḑișe, ce căḑură jalnice pe fața celei, pe care altă-dată o înveselea atâta, și scaldară în lumina lorŭ roșietică fruntea nemângăiatului părinte, ce cu inima sfâșiată mai punea mâna pentru cea din urĕ órmă pe pĕrulŭ undosŭ pe care l'a netezitŭ așa de desŭ până acum ca sĕ nu-lŭ mai neteḑéscă nicĭ-odată în viitorŭ.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

**Viena**, 5 Octomvrie. La prânḑulŭ de gală, când s'a servitŭ alŭ 4-lea feliu, s'a ridicatŭ în picióre Majestatea Sa împĕratulŭ Austriei și cu elŭ toțĭ cei de față, și adreșându-se cu paharulŭ în mână către împĕratnlŭ Germaniei, a rostitŭ cu vóce clară și cam emoționată următorulŭ toastŭ: Ḑau expresiune adêncei mele bucurii și mulțumirĭ, că mĭ-a fostŭ datŭ a saluta pe Majestatea Vóstră în mijloculŭ nostru, pĕtrunsŭ fiindŭ de simțĕmêntulŭ cordialei, credincióse și nedespărțitei amiciții, ce ne unesce spre binele popórălorŭ nóstre. Béu în sănĕtatea óspelui meu. Atot-puternicŭlŭ sĕ-lŭ conducă pe cărarea pe care a pășitŭ cu putere juvenilă și cu înțelepciune și hotărîre bărbătéscă. Impĕratulŭ, împĕrătésa Germaniei și întrégа casa regală „*Hoch!*" Pe când unŭ echou însutitŭ de „*Hoch*" străbătea sgomotosŭ sala, împĕrații ciocneau păharĕle.

După aceea și-a ridicatŭ împĕratulŭ Wilhelm pocalulŭ și ḑise: Mulțămescŭ Măjestății Vóstre din adênculŭ inimei mele mișcatŭ pentru grațiósele cuvinte ce mĭ-le-ațĭ adresatŭ. Am venitŭ aicea nu ca străinŭ, ci ca unulŭ, care încă de mulțĭ anĭ am fostŭ distinsŭ prin bunĕtatea Majestății Vóstre, am venitŭ sĕ esecutŭ sfânta moștenire ce mĭ-a lăsat'o buniculŭ meu ca sentimentulŭ amiciției probate și nedisolubile. Ridicŭ paharulŭ meu și béu în sănĕtatea multŭ veneratului meu aliatŭ, a împĕratului Austriei și a Regelui Ungariei, pentru împĕrătésа și întréga casă imperială.

Cuvintele acestea, respicate cu cordialitate, au întêmpinatŭ unŭ echou entusiasticŭ în societate. Pe când împĕratulŭ Wilhelm, după vechiulŭ obiceiu germanŭ măduvosŭ, șĭ-a ciocnitŭ plinŭ paharulŭ cu acela alŭ amicului sĕu, bĕndŭ apoi dintr'ĕnsulŭ cu tótă pofta.

Împĕratulŭ Austriei, urmândŭ unei momentane inspirațiunĭ, șĭ-a ridicatŭ érășĭ paharulŭ și ḑise: Permiteți-mĭ Majestate ca sĕ ridicŭ încă-odată paharulŭ meu spre a rostì unŭ „*Hoch!*" pentru armata Majestății Vóstre, ca pentru unŭ esemplu lucitorŭ alŭ tuturorŭ virtuțilorŭ militare. Camaraḑii noștri prusianĭ și germanĭ sĕ trăéscă, „*Hoch!*"

O însuflețire sgomotósă urmà acestui toastŭ, după care împĕratulŭ Wilhelm rĕspunse: Béu în sănĕtatea armatei austro-ungare. Camaraḑii noștri din armata austro-ungară sĕ trăéscă, „*Hoch!*"

Nesfîrșite „*Hoch!*" făceau sĕ bubue sala. Răpitŭ de unŭ sentimentŭ cordialŭ împĕratulŭ Wilhelm ḑise încă-odată „*Hoch!*" Mĕsenii cu bucuriă întonară unŭ repețitŭ „*Hoch!*" Împĕratulŭ Wilhelmŭ ridică apoi din nou paharulŭ sĕu și strigă cu vóce și mai clară: Și érășĭ *Hoch!* In modŭ entusiasticŭ mĕsenii întonară de repețite-orĭ strigarea *Hoch.* Acéstă scenă a făcutŭ asupra tuturorŭ o adêncă impresiune.

## DIVERSE.

**Inoculațiunile antirabice.** Inoculațiunile antirabice practicate acum la institutulŭ de Bacteorologiă din Bucurescĭ asupra a 70 de persóne mușcate de cânĭ turbațĭ au fostŭ însoțite de succesŭ completŭ. De asemenea acestŭ tratamentŭ a fostŭ eficace și pentru casurile grave, unde rănile au fostŭ causate de lupĭ și aveau sediulŭ la capŭ și în care bóla nu s'a declaratŭ înainte de 3 sĕptĕmânĭ după începerea tratamentului. D. Dr. Pasteur și Gamallia constatândŭ că vaccinulŭ îșĭ produce efectulŭ numai după 20—30 ḑile dela începutulŭ tratamentului, de aceea trebue renunțatŭ d'a preveni turbarea în acelea casurĭ escepționale, când ea se declară înainte de acestŭ termenŭ. Și într'adevĕrŭ, la institutulŭ bactereologicŭ din Bucurescĭ s'a constatatŭ, că dintre persónele mușcate de lupĭ turbațĭ, aceia carĭ au pututŭ trece peste 25 de ḑile de tratamentŭ se află în deplină sănĕtate. „Românulŭ" scrie, că printre 6 indiviḑĭ mușcațĭ gravŭ de unŭ lupŭ turbatŭ, carĭ au fostŭ dușĭ la acestŭ institutŭ se, afla unulŭ ale căruĭ plăgĭ erau de o gravitate mai mică, pretinḑĕndŭ că n'ar fi fostŭ mușcatŭ, ci numai sgăriatŭ de lupŭ; condusŭ de acéstă idee elŭ n'a voitŭ sĕ se supună tratamentului antirabicŭ. După 3 ḑile dela venirea lui în institutŭ, vindecându-i-se plăgile, a plecatŭ acasă, ér tovarășii lui au urmatŭ tratamentulŭ. Trei din acestia alŭ cărorŭ plăgĭ se aflau la capŭ și și de o gravitate deosebită, suntŭ bine, pe când individulŭ care s'a sustrasŭ dela tratamentŭ, sub pretextulŭ că ar fi fostŭ numai sgăriatŭ de lupŭ, a sucombatŭ de turbare clasică într'o epocă, în care cei tratațĭ au fostŭ deja garantațĭ. Prin urmare décă o persónă vaccinată a trecutŭ peste termenulŭ de 20—26 ḑile după mușcătură, atuncĭ ea este scăpată fără îndoélă prin acțiunea curativă a tratamentului.

### Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 5 Octomvre st. n. 1888.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 9.20 | Vênd. | 9.22 |
| Argintŭ românescŭ . | „ | 9.15 | „ | 9.20 |
| Napoleon-d'orĭ . . . | „ | 9.56 | „ | 9.59 |
| Lire turcescĭ . . . | „ | 10.86 | „ | 10.90 |
| Imperialĭ . . . . . . | „ | 9.86 | „ | 9.90 |
| Galbinĭ . . . . . . | „ | 5.67 | „ | 5.70 |
| Scris. fonc. „Albina" 6% | „ | 101.— | „ | —.— |
| „ „ „ 5% | „ | 98.— | „ | 98.50 |
| Ruble rusescĭ . . . | „ | 128.— | „ | 129.— |
| Discontulŭ . . . . . | 6½—8% pe anŭ. | | | |

### Cursulŭ la bursa de Viena

din 4 Octomvre st. n. 1888.

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% . . . . . . . . | 100.20 |
| Renta de hârtiă 5% . . . . . . . . | 90.64 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . | 146.60 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . . | 97.70 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . . | —.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . . | 112.50 |
| Bonurĭ rurale ungare . . . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ cu clasa de sortare . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . . | 104.50 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare . . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ rurale transilvane . . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ croato-slavone . . . . . . | 104.— |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ . . . . . . . . . | 99.75 |
| Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ | 130.25 |
| Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului . . . . . . . . | 122.75 |
| Renta de hârtiă austriacă . . . . | 81.50 |
| Renta de argintŭ austriacă . . . . | 82.30 |
| Renta de aurŭ austriacă . . . . . | 110.20 |
| Losurĭ din 1860 . . . . . . . . | 140.50 |
| Acțiunile băncei austro-ungare . . | 878.— |
| Acțiunile băncei de creditŭ ungar. . | 303.50 |
| Acțiunile băncei de creditŭ austr. . | 310.60 |

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureșianu.**

Nr. 810—1888.

## CONCURSŬ

Pentru postulŭ de învĕțătorŭ dirigente dela scóla grănițărescă din Barumare, comitatulŭ Huniedórei, cu salariu anualŭ de 300 fl. v. a. apoi cortelŭ și lemne de focŭ, prin acésta se escrie concursŭ cu terminulŭ până la *15 Octomvrie st. n. a. c.*

Reflectanții sĕ-și subștérnă petițiunile lorŭ instruite cu documentele prescrise de lege la

**Comitetulŭ administratoriu de fondulŭ scolasticŭ alŭ foștilorŭ grănițerĭ din regimentulŭ românescŭ I la Sibiiu.**

168,2—2

Nru. 10,153—1888. 28 M. 3—1

## PUBLICAȚIUNE.

Comuna orășenéscă Brașovŭ, în Transilvania, intenționéză ca pe temeiulŭ planurilorŭ economice forestierale definitivŭ statorite și așternute spre aprobare Inaltului ministeriu r. ung. de agricultură, industriă și comerciu, sĕ vêndă pe cale de oferte și per bușteanŭ venitulŭ materialului anualŭ alŭ lemnelorŭ de fagŭ, de molivŭ și de stejariu aflătorŭ pe teritoriulŭ orășenescŭ cu unŭ etatŭ anualŭ de 8735 metri lemne curatŭ pentru lucratŭ și 20,865 metri lemne pentru arsŭ, blane etc., mai departe venitulŭ materialului anualŭ alŭ lemnelorŭ de fagŭ, de molivŭ și bradŭ cu unŭ etatŭ anualŭ de 1690 metri de lemne curatŭ pentru lucratŭ și 4550 metri de lemne pentru blane etc., de pe teritoriulŭ ei din Branŭ.

Materialulŭ amintitŭ de lemne de pe teritoriulŭ orășenescŭ și anume din revierulŭ orășenescŭ se vinde pe durata anului 1886 până la anulŭ 1895 eventualminte 1905; acela însĕ din revierulŭ Timișŭ și din revierulŭ Branŭ din anulŭ 1887 până la anulŭ 1896 eventualminte 1906.

Condițiunile contractuale și de oferte se află în decursulŭ órelorŭ oficióse la oficiolatulŭ orășenescŭ forestieralŭ în Brașovŭ spre studiare din partea fiecărui.

Oferenții au ca sĕ-șĭ aștérnă celŭ multŭ până *în 15 Noemvrie a. c. înainte de prânḑŭ la 11 óre* primarului orașului Brașovŭ ofertulŭ provĕḑutŭ cu unŭ timbru de 50 cr., în care are de a aminti atâtŭ în cifre câtŭ și în litere suma ce o oferéză pentru fiă-care metru din una din amintitele sorte de lemne atâtŭ din revierele de pe teritoriulŭ orășenescŭ câtŭ și din revierulŭ din Branŭ, dechiarândŭ afară de aceea, că oferentului 'i suntŭ cunoscute condițiunile de oferte și acele contractuale și că se supune lorŭ.

Ofertulŭ are sĕ conțină mai departe unŭ vadiu de 10% din suma totală oferată pentru unŭ venitŭ materialŭ anualŭ de lemne; și în fine sĕ se amintéscă în ofertŭ numele și locuința oferentului.

Deschiderea ofertului se va esopera în 15 Noemvrie a. c. după prânḑŭ la 5 óre de primariulŭ orașului Brașovŭ.

Brașovŭ, în 27 Septemvrie 1888.

**Magistratulŭ orășenescŭ.**

## Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

### I. Plecarea trenurilorŭ:

**1. Dela Brașovŭ la Pesta:**

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.

Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

**2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:**

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

### A. Plecarea postelorŭ:

*a)* Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după améḑĭ

*b)* „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după améḑĭ.

*c)* „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.

Rugămŭ pe domnii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

**Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".**



Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovu.